

INTERVJU**"SISTEM
ITALIJA"
FUNKCIONIŠE**

Razgovor sa Danfrankom Finijem, ministrom spoljnih poslova Italije

LIMES: Italija je jedina velika evropska zemlja koja se graniči sa zemljama izvan EU: severnom kopnenom granicom sa Švajcarskom, duž Jadrana sa zemljama bivše Jugoslavije i Albanijom, na jugu sa drugom obalom Mediterana. Kakve geopolitičke posledice povlači sa sobom ovaj jedinstveni položaj?

FINI: Naš geografski položaj nas upućuje na spoljašnje prostore u odnosu na EU, kao što je južni pojas Mediterana i područja s druge strane Jadrana, kojima Italija predstavlja prirodan most sa Evropom. Što se tiče Balkana, podsećam da se radi o regionu sa izrazitim evropskim identitetom, u kome su istorijski događaji devedesetih godina zaustavili proces približavanja Evropskoj uniji. Italija ulaže napore u popunjavanju praznina koje još uvek razdvajaju Balkan od Brisela.

LIMES: Balkan i dan-danas predstavlja ozbiljan problem što se tiče političke stabilnosti, nedovoljno zdrave ekonomije i prodora mafija, koje su često povezane sa našim mafijama. Šta Italija može da učini..., šta čini da doprinese popunjavanju ove geopolitičke „crne rupe“ na našoj istočnoj granici?

FINI: Smatram da nikome nije u interesu postojanje neke „crne rupe“ na našem kontinentu, „crne rupe“ koja bi se još više produbila ako bi tendencija razjedinjavanja na tom području prevagnula nad zamahom integracije. Povođom toga, nesporno je da je Balkan u odnosu na devedesete godine ostvario značajan napredak kako u konsolidovanju demokratskih institucija tako i u razvoju sistema tržišne ekonomije. Evropa kao cilj je sigurno sada mnogo bliža nego u prošlosti. Što se tiče organizovanog i internacionalnog kriminala, vla-

de zemlja Jugoistočne Evrope intenzivno saraduju sa nama i evropskim institucijama kako bi se suprotstavile ovom problemu. Ubeđen sam da će približavanje Evropi doprineti i daljem razvoju te saradnje.

LIMES: Čini se da je Evropska unija odlučna da uspori, ako ne i da zaustavi na duži period politiku širenja na istok. Šta mislite o tome i kakva je pozicija Italije? Tačnije: da li je cilj Italije pridruživanje Uniji celog područja bivše Jugoslavije i Albanije, pored Bugarske i Rumunije,

FINI: Zadaci EU u odnosu na Balkan, koji su izneti u Solunu 2003. godine, ostaju nepromenjeni. Naravno, sa gledišta procesa približavanja i pripajanja Evropskoj uniji, jedno geografsko područje treba posmatrati u svim aspektima, kao i u svetlu vrednosti koje nas povezuju. Takođe je potrebno utvrditi za svaku državu posebno stepen napredovanja političko-institucionalnog i ekonomskog sistema. Put ka pridruživanju i, potom, ulasku u EU nije samo politički proces, to je u isto vreme i jedan tehničko-pravni zadatak, koji treba da potvrdi da li su se lokalni normativi prilagodili takozvanom *akvis komunitarie*, odnosno skupu normi koje uređuju različite oblasti koje se tiču EU. Italija gleda blagonaklono na ulazak zemalja bivše Jugoslavije u EU, ali je na njima da ispune ono što traži Brisel.

LIMES: Šta mislite o pojavi antievropskih osećanja u ovim zemljama i rastućoj netrpeljivosti – ili potpunoj nezainteresovanosti – za balkanske probleme u EU?

FINI: Ne bih precenjivao određena skeptična osećanja prema EU koja projevavaju Balkanom. Ona su često proizvod instrumentalizacije. Bitno je nešto drugo: javna mnjenja su svesna da je evropska perspektiva jedina veza koja može da usmeri zemlje Jugoistočne Evrope na put stabilnog i dugotrajnog ekonomskog i društvenog rasta.

Mere na koje sam ukazao mogu podrazumevati žrtve i nepopularne poteze. Ali, sa druge strane, to se dešavalo i drugim zemljama koje su iskusile tranziciju ka političko-ekonomskim sistemima zapadnog tipa. Najvažnije je da svi prihvate ulazak u EU kao cilj i osnovni način za rešavanje nevolja koje muče Balkan.

LIMES: Da li, po Vašem mišljenju, Bosna ikada može postati prava država? Ako je odgovor potvrđan, kako?

FINI: Ne slažem se sa nekim kritikama na račun formule koju je svetska zajednica usvojila za rešavanje bosanskog problema. Sporazum utvrđen u Dejtonu kako bi se zaustavio jedan krvavi građanski rat, izazvan etničkim neslaganjima, dokazao je u ovih deset godina da funkcioniše. U međuvremenu, zemlja beleži kontinuirani ekonomski rast, a oživele su i demokratske institucije. Kad je reč o Bosni, možemo zamisliti jedan proces postepenog približavanja Evropskoj uniji i jačanja evropske komponente u okviru međunarodnog prisustva u zemlji.

LIMES: Koji je italijanski recept za Kosovo?

FINI: Kontakt grupa je izradila jedan pozitivno ocenjen plan, koji konkretno primenjuju Ujedinjene nacije, koje u ovom trenutku upravljaju teritorijom. Italija je delom učestvovala u izradi tog plana i nastaviće sa učešćem u njegovom sprovođenju. U ovom trenutku čekamo rezultate izveštaja koji ambasador Eide radi po nalogu generalnog sekretara Anana. U svetlosti njegovih zaključa-

ka, moći ćemo da procenimo da li da započnemo pregovore o budućem statusu, imajući u vidu da pat-pozicija može upropastiti kosovski sporazum, što stvara potrebu za uspostavljanjem jednog dinamičnog procesa, kako bi se izbeglo nagomilavanje unutrašnjih tenzija sa nepredvidivim posledicama. Kao i u slučaju Bosne, i ovde veće angažovanje Evrope u unutrašnju upravu i početak približavanja EU predstavljaju najbolje garancije za postepenu normalizaciju.

LIMES: U celini gledano, podela Balkana po etničkoj osnovi, ima nekog smisla ili ne?

FINI: Italija se uvek nadala da će Balkan pronaći neku svoju ravnotežu zasnovanu na nezaobilaznom principu mirnog multietničkog suživota. Logika podela i deoba je suprotna ovom našem osnovnom stavu. Stav koji je, treba podsetiti, u poslednjoj deceniji motivisao i Italiju i svetsku zajednicu da ulože velike napore na Balkanu i izdvoje za to područje značajna sredstva.

LIMES: Koje prednosti je izvukla ili namerava da izvuče Italija, i na ekonomskom planu, iz prisustva naših vojnika na Balkanu?

FINI: Italija ima jasnu viziju Balkana i istorijske razloge za zalaganje na ovoj teritoriji. U tom ključu treba čitati kako naše vojno prisustvo, vrlo pouzdano, dobro strukturirano i cenjeno, tako i naš kapilarni ekonomski prodor. Oblasti u kojima radimo su široke i raznolike i izazivaju prirodnu sinergiju. Sve u svemu, možemo biti srećni što smo prisutni na Balkanu na tako uticajnim pozicijama i pozicijama koje će nam omogućiti kasnije jačanje naše uloge.

LIMES: U okviru borbe protiv terorizma, šta Zapad konkretno radi da otkrije i uništi ćelije ratnika džihada na Balkanu, naročito u Bosni i Hercegovini?

FINI: Islamska komponenta koja je prisutna na Balkanu je izrazito svetovna. Ektremističke infiltracije su pojave strane tom društvu. Potrebno je izbegavati alarmantna preterivanja, iako je istovremeno neophodno biti na oprezu, u tesnoj saradnji sa zapadnim partnerima, kako bi se izbeglo bilo kakvo puštanje korenja islamskog fundamentalizma.

LIMES: U kojoj meri je politika Italije na Balkanu duž Jadrana uslovljena lokalnim ili regionalnim interesima suprotnim od onih nacionalnih?

FINI: Postoji odlična saradnja između centralnih i regionalnih institucija u učvršćivanju naših odnosa sa susedima na drugoj obali Jadrana. Zajedno se zalažemo za stabilizaciju tog područja i podsticanje njegovog ekonomskog razvoja. To je cilj iz kojeg svi bez razlike, možemo izvući korist.

LIMES: Kako mislite da rešite tradicionalni problem Italije da uspostavi jednu doslednu politiku prema Balkanu, po logici takozvanog „sistema zemlje“?

FINI: Na malo područja u svetu se „Sistem Italija“ pokazuje tako efikasnim kao na Balkanu. Na ovom području, računamo na pravu pravcatu mrežu prisustva institucija i privatnih lica koji deluju u skladu jedni sa drugima.

Nakon velikog prošlogodišnjeg uspeha, samo ću navesti drugu realizaciju skupa „Italija u Beogradu“, uz prisustvo više od šest stotina italijanskih privrednika koje su primili najviši organi vlasti i lokalni privrednici, zahvaljujući zajedničkom naporu Ministarstva spoljnih poslova i ostalih ministarstava, kao i naporima Icea¹, Konfindustrije², Unionkamera³, brojnih lokalnih ustanova i privatnih preduzeća. To je savršena ilustracija "Sistema Italija" u ostvarenju zadatka najveće ekonomsko-komercijalne promocije koju je jedna strana zemlja ikad realizovala u regionu. Reč je o inicijativi koja nije ograničena samo na Beograd, već se širi i na druge glavne gradove na tom području, uz široko odobravanje kako lokalnih vlada tako i naših preduzetnika.

*Priredio Lučo Karačolo
Prevela Biljana Janković*

---

¹ Ice – Istituto Italiano per il Commercio Estero (Italijanski Institut za trgovinu sa inostranstvom)

² Confindustria – Confederazione Generale dell'Industria Italiana (Savez svih Industrija Italije)

³ Unioncamere – Unione Italiana delle Camere di Commercio (Savez trgovačkih komora Italije)